

*Stichting Beschermers Amstelland
Postbus 146,
1191 AC Ouderkerk aan de Amstel
info@beschermersamstelland*

Ouderkerk aan de Amstel, 29 november 2017

Aan het Dagelijks Bestuur
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Korte Ouderkerkerdijk 7
1096 AC Amsterdam

Betreft: Zienswijze ten aanzien van Projectplan Noodoverloop De Ronde Hoep.

Geacht Bestuur,

Hierbij maken wij namens Stichting Beschermers Amstelland onze zienswijze kenbaar over bovenstaand ontwerp – Projectplan.

Inleiding

De doelstelling van Stichting Beschermers Amstelland (hierna: “SBA”) is het beschermen van Amstelland. Uitgangspunt daarbij is het behoud van de kwaliteit van de cultuur-historische waarden van het landschap.

Polder de Ronde Hoep is in Amstelland een uniek agrarisch gebied in de groene long ten zuiden van Amsterdam. Naast de agrarische bestemming biedt de polder een omgeving met extensieve recreatiemogelijkheden voor de burgers in Amsterdam en omliggende gemeenten.

SBA heeft enkele vragen van fundamentele aard na bestudering van het ontwerp. Projectplan. Vragen met betrekking tot een landschappelijk verantwoorde inpassing van de waterinlaat en het voorkomen van onherstelbare schade voor het landschap.

1. LANDSCHAP

Polder de Ronde Hoep, in het hart van Amstelland, is ontstaan in de vroege Middeleeuwen en representatief voor de Middeleeuwse ontginningen. Zeer zeldzaam en kenmerkend voor het landschap is het kavelpatroon in een stervormige waaier.

De polder wordt ook door de provincie Noord-Holland op de cultuurhistorische waardenkaart (CHW) aangemerkt als een gebied met zeer hoge natuurwaarden.

Het is een open gebied met bebouwing uitsluitend langs de omringende dijk, wat een weids uitzicht over het unieke kavelpatroon biedt.

Dit unieke kavelpatroon wordt gevormd door grasland op een slappe veenbodem, afgescheiden door smalle sloten in een stervorm.

Het valt ons op dat het ontwerp Projectplan is gebaseerd op een aantal technische rapporten, zoals van ingenieursbureaus Royal HaskoningDHV en Deltares. Zo is de

constructie van het inlaatwerk uitvoerig beschreven in bouwtechnische zin en is de m.e.r.-beoordeling vooral gericht op de gevolgen voor flora en fauna.

Wat wij echter missen is een weloverwogen analyse van de landschappelijke aspecten in relatie tot deze ingreep.

Zo ontbreekt een visie van een deskundig landschapsarchitect over bijvoorbeeld een verantwoorde inpassing in het landschap van de constructie van het inlaatwerk en de daaraan gekoppelde woelkom (een waterplas van 2.700m²).

Ook missen wij de afweging van alternatieve oplossingen om de waterinlaat te realiseren (anders dan het nu geplande ontsierende inlaatwerk van staal en beton). Te denken valt aan de voor- en nadelen van deze grote ingreep ten opzichte van een oplossing met meerdere inlaatwerken van kleinere omvang, eventueel in combinatie met mobiele pompinstallaties.

Voorts blijft onduidelijk wat de gevolgen van de grote waterstromen door de polder zijn voor het unieke kavelpatroon in De Ronde Hoep, zoals ontgroning en uitspoeling van de veenbodem en erosie van het kavelpatroon. Gevolgen die mogelijk een lange herstelperiode vergen of mogelijk onherstelbaar zullen blijken.

Wij constateren dat er diverse onderzoeksrapporten zijn opgesteld, maar deze zijn ons inziens telkens op technische deelvraagstukken gericht. Daardoor ontbreekt een allesomvattend totaalbeeld van de gevolgen van inundatie voor deze polder.

Als voorbeeld noemen wij dat er op geen enkele wijze rekening lijkt te zijn gehouden met de autonoom optredende bodemdaling van 6 a 7 mm per jaar in de polder (zoals terloops vermeld in het rapport van HaskoningDHV, pag 14).

Hierdoor zal in de komende 50 jaar een daling van het maaiveld met 30 a 35 cm t.o.v. NAP ontstaan. In geen van de rapporten wordt melding gemaakt van de invloed daarvan en zo blijft ongewis welk effect deze aanzienlijke bodemdaling heeft op de bevindingen in elk van de rapportages.

Omdat ons niet is gebleken dat er afdoende onderzoek is gedaan naar de landschappelijke inpassing van de inlaatconstructie en de gevolgen van inundatie voor het landschap en in het bijzonder het unieke kavelpatroon in de Ronde Hoep, verzoeken wij AGV alsnog gedegen landschappelijk onderzoek te laten doen door landschapsdeskundigen c.q. landschapsarchitecten naar de mogelijk (blijvende) schade voor het landschap van de immense waterstromen die door de polder worden geleid bij inundatie.

2. INLAATWERK

In het ontwerp Projectplan is voorzien in slechts één enkel inlaatwerk, gepositioneerd aan de westzijde van de polder. Deze keuze heeft ons inziens enkele grote nadelen vanuit landschappelijk perspectief.

a. Locatie inlaatwerk aan westzijde van de polder

De plaatsing van het inlaatwerk aan de westzijde, dus hoogst gelegen deel van de polder, heeft als groot nadeel dat daardoor onnodig veel stroming naar de lager gelegen oostzijde zal plaatsvinden. Met andere woorden, al het water ten behoeve van de dieper gelegen berging aan de oostzijde van de polder moet van west naar oost vloeien met als gevolg extra risico op wegspoelen van kaveloeveren, ontgroning van land en beschadiging van het unieke stervormige kavelpatroon.

Onduidelijk blijft waarom de oostzijde van de polder waar, in vergelijking met de westzijde, tweemaal zoveel waterberging zal plaatsvinden niet kan worden gevuld door een of meer inlaatwerken of mobiele pompinstallaties aan de oostzijde van de polder.

b. Keuze voor één inlaatwerk in plaats van meerdere

Het inlaatwerk zoals geschetst is van een enorme omvang omdat de volledige opvangcapaciteit door een enkele flessenhals wordt gereguleerd. Dat leidt tot een forse ingreep in het landschap met een massaal en ontsierend bouwwerk van staal en beton. Vanwege de overweldigende instroom die binnen 24 uur moet kunnen plaatsvinden is een zgn. 'woelkom' gepland met een oppervlakte van 2.700 m². Volgens informatie van Waternet is dit een permanente waterplas die in directe verbinding staat met de sloten in de polder. Dit waterbassin wordt dus niet gevuld in geval van een noodsituatie, maar is een blijvend zichtbare waterplas die een onnatuurlijke doorbreking is van de smalle sloten die het unieke kavelpatroon vormen.

De positionering van deze inlaat is berekend op het huidige NAP -niveau in de polder en houdt geen rekening met een autonome inklinking van de polder (6 a 7 mm per jaar), waardoor er over 50 a 100 jaar een extra verval bij de woelbak van 35 a 70 cm zal ontstaan. Gelet op het grote aantal heipalen onder het geplande inlaatwerk lijkt aanpassing van de hoogte van de installatie niet mogelijk en zal de afstand tot de almaar inklinkende polderbodem steeds groter worden.

Bovendien heeft deze inlaat tot gevolg dat er een onnodig grote waterstroming plaatsvindt (zie a. hierboven), die aanzienlijk kan worden gereduceerd door in plaats van het ene grote inlaatwerk te kiezen voor meerdere inlaatwerken met een bescheidener omvang, verspreid over de 17 km lange dijk die de polder omringt.

Keuze voor meerdere kleinere inlaatwerken zou kunnen resulteren in:

- minder waterstroming door de polder en daardoor minder risico op uitspoeling van percelen grasland en beschadiging van de kavelstructuur
- geen groot en ontsierend inlaatwerk van beton en staal maar in plaats daarvan beter in het landschap inpasbare kleinere inlaatwerken
- minder inlaat van vervuild slib uit de Amstel, omdat bij spreiding van de inlaat over meerdere inlaatwerken minder waterturbulentie ontstaat en daardoor minder slib wordt meegezogen in de watertoevoer

Wij merken op dat de waterinlaat decentraal ook mogelijk kan plaatsvinden met mobiele pompinstallaties die worden ingezet zodra de noodoverloop aan de orde is. Deze mobiele pompen kunnen worden ingezet in combinatie met vaste inlaatwerken. Groot voordeel hiervan is dat (voor dit aandeel in de waterinlaat) er geen investering nodig is in de constructie van een of meerdere inlaatwerk(en). Voorts wordt hiermee een nog betere spreiding bereikt van de waterinlaat met een navenant afnemende waterstroom in de polder.

Decentrale waterinlaat zal ook mogelijk de schade reduceren die ontstaat door de inlaat van vervuild slib die als colloïdale oplossing achterblijft in de polder na het uitmalen.

Wij verzoeken AGV om te onderzoeken :

-of in plaats van één enkel inlaatwerk aan de westzijde meerdere inlaatmogelijkheden zijn te realiseren, verspreid over de dijk die de polder omringt.

-daarbij als uitgangspunt te hanteren een minimalisering van de waterstroming

-hierbij rekening te houden met de omvang van de waterberging aan de oostzijde van de polder, die aanzienlijk groter is in vergelijking met de westzijde.

-bij dit onderzoek landschapsdeskundigheid volop in te zetten.

Op basis van de resultaten het Projectplan aan te passen.

3. BESCHERMING

De Bestuursovereenkomst tussen Provincie, AGV en Gemeente Ouder-Amstel bevat onder meer de overweging: “dat partijen het noodzakelijk achten voorzorgsmaatregelen te treffen, zodat schade beperkt blijft”.

Daarbij is overeengekomen dat AGV verantwoordelijkheid neemt voor de voorzorgsmaatregelen voor de waterberging.

AGV heeft aanvankelijk die verplichting tot beschermende maatregelen op zich genomen maar heeft in het Projectplan aangegeven het initiatief daartoe aan de bewoners en bedrijven over te laten.

De bewoners en bedrijven in de Ronde Hoep dienen nu zelf het initiatief te nemen tot voorzorgsmaatregelen, waarvoor zij dan een subsidie kunnen aanvragen.

Wij menen dat het treffen van beschermende maatregelen ter voorkoming van onnodige schade aan het landschap niet kan worden overgelaten aan de willekeur van de bewoners, uiteraard wel met betrokkenheid van bewoners.

Zonder gestructureerde aanpak van beschermende maatregelen ontstaat het risico op landschappelijke verrommeling.

Omdat het belang van het landschap de persoonlijke belangen van bewoners overstijgt, zal AGV het initiatief moeten nemen om beschermingsmaatregelen te ontwikkelen in samenspraak met bewoners maar daarbij ook de mogelijk te treffen beschermingsmaatregelen te toetsen aan de landschappelijke kernwaarden.

Wij verzoeken AGV om in het Projectplan op te nemen dat alle mogelijke beschermingsmaatregelen zullen worden getoetst aan landschappelijk verantwoorde normen.

Hoogachtend,

Bestuur Stichting Beschermers Amstelland, voor deze:

Renske Peters, voorzitter

Jos Andriessen, penningmeester